

Båtbottenfärger och båtbottentvättning

För att hålla sitt båtskrov rent väljer många båtägare att måla sitt skrov med båtbottenfärger. Hur påverkar ditt målande miljön?

Det utbredda båtlivet inom kommunen medför flera positiva effekter. Människor i alla åldrar och ur alla samhällsgrupper är enligt båtlivsundersökningar ute på sjön. Det ger människor en möjlighet till naturupplevelser och rekreation och har därmed en viktig betydelse för folkhälsan.

Båtlivet medför dessvärre även en rad negativa aspekter för miljön, exempelvis genom de båtbottenfärger som man använder sig av. Den miljöpåverkan som bottenfärgerna medför kan emellertid minskas så länge du som båtägare är villig till vissa förändringar.

Båtbottenfärger

För att hålla sitt båtskrov rent från påväxtorganismer som till exempel havstulpaner väljer många båtägare att måla sitt skrov med båtbottenfärger. De flesta båtbottenfärger innehåller dock många miljöfarliga ämnen.

Dessa ämnen verkar genom att långsamt läcka ut i havet för att på så sätt skapa en ogästvänlig yta kring båtens botten. De miljöfarliga ämnena sprider sig i vattnet och kan då tas upp av levande organismer. Ämnena kan även sedimentera i havsbottnarna. Sedimentlagren blir därmed till depåer av miljöfarliga ämnen. Vid omrörning orsakad av exempelvis båttrafik, väder eller muddring kan ämnena återigen komma att spridas ut i vattenmassorna. Även på land där

båtarbeten sker förorenas jorden av båtbottenfärgerna.

Under 2010 och 2012 har bottensediment på ett antal platser i Värmdö kommun har provtagits. Proverna visar bl.a. på anmärkningsvärt höga halter av organiska tennföreningar (TBT), zink och koppar. Samtliga av dessa ämnen har en hög giftighet och har i stor utsträckning använts som tillsatser i båtbottenfärger.

Färger som används idag ska vara godkända av Kemikalieinspektionen. Viktigt att komma ihåg är dock att även godkända färger innehåller ämnen som är giftiga för miljön!

Det finns båtbottenfärger som har en fysiologisk verkan istället för en kemisk. Fysiologiskt verkande bottenfärger ger båtskrovet en struktur som motverkar tillväxt på ytan. Även de fysikaliskt verkande båtbottenfärgerna kan innehålla ämnen som har en negativ inverkan på miljön.

Båtbottentvättning

Båtbottentvättning är en aktivitet som till stor del orsakar att de miljöpåverkande ämnen som ingår i båtbottenfärger sprids i miljön. Tanken med avspolningen är att spola bort eventuella påväxtorganismer, men med följer även färgflagor och ämnen ur båtbottenfärgen. Tvättvattnet och det bortspolade färgmaterialet resulterar i att många uppställningsplatser är grovt förorenade. De miljöfarliga ämnena sprider sig även många gånger till intilliggande vattenområden. Detta har gjort att man nu kräver att båtbottentvättning ska ske på ett sätt som motverkar ytterligare föroreningar.

Sluta måla med giftiga färger

Det bästa är att helt sluta måla båten med färger som innehåller giftiga ämnen. En omålad båt läcker varken giftiga ämnen då den ligger i sjön eller då den tvättas. Om man slutar måla och sanerar båten från gamla färglager finns inga krav på hur tvättning ska ske. Så länge man fortsätter att måla med giftiga färger ska emellertid tvättning av båtar ske på godkända sätt.

Spolplattor

Om målade båtar tvättas på land ska tvättvattnet samlas upp och omhändertas. Detta kan exempelvis ske genom att man tvättar båten över en spolplatta med efterföljande rening. Det finns gränsvärden för ett antal ämnen i utgående vatten. I Värmdö kommun gäller de riktlinjer som Havs- och Vattenmyndigheten har sammanställt.

Borsttvättar

Borsttvättar används för att rengöra båtarnas skrov när de ligger i vattnet. Båten körs in i en bassäng där den tvättas med roterande borstar, likt en bil i en biltvätt. Under borsttvätten ska det finnas en uppsamlingsbassäng som fångar upp det material som borstas bort ifrån båten. Detta då borstarna ofta tar med sig gammal båtbottnfärg. Att borsttvätta båten 3-4 gånger per säsong innebär att ingen målning med giftiga färger krävs. Ofta blir kostnaden för tvättningen ungefär den samma som bottenfärgen skulle ha kostat. Dessutom slipper man bli exponerad för den giftiga färgen och allt arbete som målningen medför!

Andra alternativ till färg

Det finns även flera andra alternativ till de miljöfarliga båtbottnfärgerna. Några exempel är båtlyftar, ramper, ultraljuds-

sändare och skrovskyddsdukar. Ha i åtanke att det främst är då båten ligger oanvänd vid bryggan som påväxt sker.

Båtlyftar är en form av hissanordning som gör det möjligt att hissa upp båten ovanför vattenytan då den inte används vilket på så vis förhindrar påväxt. Även vissa flytbryggor och ramper innebär att båten kan förvaras ovanför vattenytan.

Skrovskyddsdukar placeras i vattnet vid bryggan. Båten körs in på duken vilket gör att skrovet kapslas in. Runt båtskrovet skapas en miljö som gör att påväxt-organismerna inte ser båtytan som en lämplig plats att fästa på.

Det går givetvis även bra att själv tvätta av båten då den ligger i vattnet istället för att måla med miljöfarliga färger. För att veta när man bör borsta kan man ta del av de havstulpanvarningar som numera finns tillgängliga (www.batmiljo.se). Dessa meddelar när havstulpanerna börjar fästa i olika områden. I samband med detta är de mycket enkla att själv tvätta bort.

Mer information

Riktlinjer kring båtbottnvättning:
www.havochvatten.se

Båtbottnfärger som är tillåtna:
www.kemi.se

Båtbottnvättar och andra alternativ till målning: www.batmiljo.se
På denna sida finns även info om hur du får havstulpanvarningar.

VÄRMDÖ KOMMUN

Värmdö kommun
Bygg- och miljöavdelningen
134 81 Värmdö
Telefon: 08-570 470 00
E-post: varmdo.kommun@varmdo.se